

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Són exemples de com podeu apropar l'art del segle XX als alumnes d'Infantil i Primària, convertir-lo en matèria d'estudi, i treballar alguns dels continguts de l'àrea de visual i plàstica.

Totes elles segueixen un mateix procés :

1.- Percepció

Veure no és el mateix que saber observar. Han d'aprendre a valorar i conèixer allò que els envolta.

El material visual i plàstic permet l'adquisició de coneixements a partir de la comprensió sensoriomotriu, la informació que ens arriba a través dels sentits.

2.- Reflexió sobre el que s'està observant

Què veuen? Quins elements formals hi han? Quin creus que és el tema? Quin és el suport? Amb quin material està fet? Quin any es va realitzar? Quin és l'autor? i altres continguts de l'[anàlisi d'una obra d'art](#). Es pot començar amb una pluja d'idees que amb als coneixements teòrics i didàctics del mestre aniran concretant-se en unes conclusions conjuntes de comprensió de l'obra.

Han d'aprendre a dominar conceptes, principis i cossos formals de saber que investigadors, especialistes i altres persones reflexives han descobert, inventat i codificat durant molt de temps: la història de l'art, anàlisis artístics,

El nivell de comprensió d'un individu en les arts apareix lentament com resultat de les seves interaccions en el domini artístic i les seves comprensions més generals de la vida física i social.

Hem d'involucrar-lo en el domini simbòlic, animar-lo a què interactui amb individus que sàpiguen una mica més i proporcionar-els-hi àmplies oportunitats per a reflexionar sobre les seves pròpies idees i creacions.

Aprendre a "llegir" en els diferents llenguatges de les arts.

3.- Producció personal

Potenciar les seves habilitats, intuïtives i imaginatives necessàries per al desenvolupament del procés creatiu (Root-Bernstein, 2002), per poder expressar, en un sistema simbòlic apropiat, les seves necessitats, desitjos i ansietats. Que coneguin i experimentin procediments plàstics, tècniques bidimensionals i tridimensionals, materials, eines, suports,... Les arts proporcionen un marc especial d'expressió personal.

L'expressió artística pot convertir-se en un mitjà de comunicació per a l'individu.

Aprendre a "escriure" en els diferents llenguatges de les arts. Les obres dels nens petits són tan artístiques, tan imaginatives o tan característiques com les realitzades per individus adults; i estan potser més emparentades amb les obres dels artistes del que estan les obres dels nois més grans, que són menys atrevits i amb l'edat perden l'espontaneïtat, però que amb una bona formació de l'àrea milloren en altres coneixements.

Quan el noi entra en l'adolescència uneix, aleshores, la seva facilitat tècnica amb una visió més personal, a mesura que les obres d'art es converteixen en ocasions per a expressar – en un sistema simbòlic apropiat per al jove – les seves necessitats, els seus desitjos i les seves ansietats importants. Si aquesta unió productiva pot produir-se, es provable que el jove se senti compromès i continuï

amb les seves produccions artístiques.

Tant els nois petits com els grans desitgen explorar lliurement, ignorar les fronteres i les classificacions existents, treballar durant unes hores sense necessitat de recompensa o estimulació exterior, en un projecte que s'apodera d'ells: l'expressió personal. Ni els nens ni els artistes se senten còmodes a l'expressar mitjançant símbols discursius els seus sentiments i conceptes més importants.

"Estas enseñanzas que poseen un alto componente expresivo aportan la comprensión de la técnica en el sentido de conocer cómo se elaboran los objetos artísticos y permiten aproximarse a los diferentes lenguajes expresivos desde su realización práctica". Calaf, Navarro, Samaniego (2000) .

El procés creatiu consisteix en què l'alumne, a partir d'idees individuals, reflexions, emocions,... i en aquest cas, prenent com a referent l'art del s. XX, aprendre a expressar-les a través d'elements del llenguatge visual i plàstic.

Activar el procés creatiu és una de les bases fonamentals per a la formació de l'individu.

4.- Reflexió sobre el procés de treball i els resultats finals

Proporcionar oportunitats per poder reflexionar sobre la pròpia producció i la dels altres.

Aquest treball permetrà als alumnes:

- . Comprendre l'art del segle XX
- . Assolir procediments bàsics de la pràctica artística
- . Potenciar la creativitat individual

Tota la informació d'aquesta web: moviments artístics, artistes, glossari,... permet fer un anàlisi exhaustiu de les obres que vulgueu analitzar, podeu treballar les característiques del moviment a què pertanyen; estudiar el context històric: els canvis polítics, socials, econòmics, tècnics; comparar les obres amb les d'altres artistes o amb altres obres del mateix; indagar en el procés creatiu, en la seva biografia, etc.

Aquestes propostes didàctiques són una sèrie d'idees, que a l'hora de posar-les a la pràctica amb els vostres alumnes, haureu d'acabar de programar, tenint present les característiques del grup-classe (edat, nivell,...) i de l'escola; situar-les dins la vostra programació anual i concretar els continguts a treballar i els objectius didàctics (3r nivell de concreció).

Les obres que utilitzarem com a referent, es poden imprimir quan estiguin ampliades a la web o veure-les projectades amb l'ordinador (connectat a internet) i el projector. Si voleu també podeu fer: copiar i enganxar i muntar un Power Point.

Algunes activitats són exercicis de dibuix del natural, recomano la lectura del article de la Roser Juanola i Argemí (1993): "El pèl de l'emperador i la ploma del pollastre, o com practicar l'art del dibuix realista", i adaptar el [conte](#) que narra l'autora per a explicar als alumnes, és una bona manera de què s'adonin de què per aprendre a dibuixar s'ha de saber observar.

Els alumnes poden fer una fitxa de cada creació: autors, títol, mides, tècnica i materials.

PROPOSTA 1

CADIRES I MÉS CADIRES

Aquesta proposta didàctica s'inicia amb l'anàlisi de quatre obres d'art que tenen en comú un element formal: la cadira.

Pertanyen a tres moviments artístics diferents: [post impressionisme](#), [surrealisme](#) i [informalisme](#).

Les obres són:

[Salvador Dalí](#). La cadira, 1975

[Joan Miró](#). Dona asseguda en una cadira i un nen, 1967

[Antoni Tàpies](#). Cadira, 1992

[Vincent Van Gogh](#). La cadira de Van Gogh, 1888

PROCÉS DE TREBALL

1.- Percepció : observar les obres detingudament. [Obres](#).

2.- Reflexió sobre el que s'està observant

Què veuen? Quins elements formals hi han? Quin creus que és el tema? Quin és el suport? Amb quin material està fet? Quin any es va realitzar? Quin és l'autor? i altres continguts de l'[anàlisi d'una obra d'art](#). En aquest cas, què tenen en comú? Quines diferències?

Es pot començar amb una pluja d'idees que amb els coneixements teòrics i didàctics del mestre aniran concretant-se en unes conclusions conjuntes de comprensió de l'obra.

3.- Producció personal

- Dibuixa una cadira de casa teva de memòria.
- Dibuixar una de la classe, observant-la (es poden col·locar dues o tres a la classe com a model). Explicar que tots els dibuixos seran diferents, perquè cada alumne la veu des d'un punt de vista diferent.
- Calcar les dues cadires: la feta de memòria i la copiada (poden fer-ho a les finestres) i transformar-les en dos personatges: utilitzar imatges de revista (collage) i color (ceres). Retallar-les. (Aquí es podria acabar l'activitat fent una exposició de totes les cadires).
- Fer grups de tres alumnes: tindran sis personatges amb els que poden muntar una història.
- Per acabar, poden fer el paisatge a on passa la història i enganxar els personatges o posar-los drets.
- Realitzar entre els components del grup la fitxa de l'obra: autors, títol, mides, tècnica i materials.

Material:

Paper de dibuix, DIN A-3, llapis per dibuixar (ni molt dur, dibuix lineal, ni molt tou, ombres), tisores, revistes (dominicals de diari), cola, pintures, ceres.

Altres activitats:

- Cada alumne pot personalitzar la seva cadira de la classe: amb papers adhesius de diferents colors poden fer formes i enganxar-les. Serà fàcil de treure si es volgués.
- Fer una escultura d'una cadira o d'un altre objecte de l'escola utilitzant la tècnica de l'[assemblage](#), com l'obra de Miró. Es pot utilitzar material de rebuig: cartrons, ampolles,...

- Fer un collage surrealista, a on hi hagi una cadira o altre objecte, poden representar un somni real o inventar-s'ho.

4.- Reflexió sobre el procés de treball i els resultats finals.

Diferències del dibuix de memòria i del dibuix del natural

Les tècniques utilitzades

Els resultats